

บทที่ 5

สรุป ภูมิประาผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คุณภาพของเครื่องมือวิจัย วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย คุณภาพของเครื่องมือวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช) จังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช) จังหวัดปัตตานีว่าอยู่ระดับใดใน 8 ด้านต่อไปนี้

- 1.1 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.2 การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน
- 1.3 การพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น
- 1.4 การตัดเสื้อกและพัฒนาผู้นำ
- 1.5 ใ้แก่การศึกษาด้านวิชาชีพ
- 1.6 การจัดศูนย์บริการข่าวสาร
- 1.7 การปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน
- 1.8 การให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชมธรรมเนียม

ประเพณี

2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีว่าอยู่ระดับใด ใน 8 ด้าน ดังกล่าว

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีทั้ง 8 ด้านดังกล่าวของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรวิถีทางการศึกษาประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. และขนาดของโรงเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีทั้ง 8 ด้าน ดังกล่าวของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรวิถีทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. และขนาดของโรงเรียน

5. เพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกันมีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. ต่างกัน มีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

5. ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก

6. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน
7. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ. พช. ต่างกัน มีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน
8. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับปัญหาและระดับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบท เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับได้นำไปเป็นแนวทางให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข นิเทศติดตามผล วางแผนและพัฒนาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทให้บรรลุเป้าหมายและประสิทธิผลสำเร็จทั้งในปัจจุบันและอนาคต
2. ทำให้ทราบว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบท ที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ. พช. ต่างกัน และอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีระดับปัญหาและระดับความต้องการแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารระดับสูงและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ ในการบริหารกำหนดระเบียบ วางนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ การฝึกอบรม และให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ได้ตรงจุดตรงประเด็นซึ่งมีประโยชน์ในการพิจารณา แก้ไขปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อจะได้นำผลการวิจัย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานี เสนอสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานในกิจกรรมของโครงการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานีที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526-2532 จำนวน 426 คน จากโรงเรียน 106 โรงเรียน โดยแยกเป็นผู้บริหาร 106 คน ครู 320 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ตัวแปร (Variables)

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วยวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. และขนาดของโรงเรียน

2.1.1 วุฒิทางการศึกษาจำแนกออกเป็น 2 ระดับคือ อนุปริญญา หรือต่ำกว่า และปริญญาตรี หรือสูงกว่า

2.1.2 ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. จำแนกออกเป็น 2 ระดับคือ น้อยกว่า 4 ปี และ 4 ปี หรือมากกว่า

2.1.3 ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าว แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นปลายปิด (Closed Form) ซึ่งถามเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด 5 มาตรา จำนวน 41 ข้อ ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

2.1	การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน	5	ข้อ
2.2	การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน	6	ข้อ
2.3	การพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น	5	ข้อ
2.4	การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ	5	ข้อ
2.5	ให้การศึกษาด้านวิชาชีพ	7	ข้อ
2.6	การจัดศูนย์บริการข่าวสาร	4	ข้อ
2.7	การปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน	5	ข้อ
2.8	การให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณี	4	ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด 5 มาตรา จำนวน 39 ข้อ ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

3.1	การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน	5	ข้อ
3.2	การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน	4	ข้อ
3.3	การพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น	6	ข้อ
3.4	การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ	5	ข้อ
3.5	ให้การศึกษาด้านวิชาชีพ	6	ข้อ
3.6	การจัดศูนย์บริการข่าวสาร	4	ข้อ
3.7	การปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน	5	ข้อ
3.8	การให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณี	4	ข้อ

ผู้วิจัยได้แทรกคำถามปลายเปิด อยู่ในแต่ละด้านของปัญหาและความต้องการนั้น ๆ โดยให้ผู้ตอบได้กรอกข้อความและตอบได้เองตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

หลังจากที่ได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การดำเนินงานของโครงการทั้ง 8 ประการ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด 5 มาตรา จำนวน 80 ข้อ ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา 41 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการ 39 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีค่าความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) รายข้อค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

แบบสอบถามปัญหามีค่าความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง .99 และแบบสอบถามความต้องการมีค่าความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง .98

แบบสอบถามปัญหามีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.25-8.29 และแบบสอบถามความต้องการมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 3.75-10.41

แบบสอบถามปัญหามีค่าความเชื่อมั่น .97 และแบบสอบถามความต้องการมีค่าความเชื่อมั่น .98

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับ มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี แล้วขอหนังสือนำส่งจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 8 อำเภอ กับ 3 กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 426 ชุด ในจังหวัดปัตตานีด้วยตนเอง และในบางสถานที่ก็ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการศึกษาอำเภอในนั้น ๆ ช่วยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ โดยกำหนดระยะเวลาภายใน 15 วัน

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จนได้ผลการตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 426 ชุด เพื่อนำผลการตอบไปจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้จัดกระทำกับข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่า ดังต่อไปนี้

1. หาค่าร้อยละของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ จำนวนตามตัวแปรคุณลักษณะทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. และขนาดของโรงเรียน

2. คำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบสอบถามรายข้อ และโดยภาพรวมแต่ละด้าน

3. หาค่าการทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและระดับความต้องการทั้ง 8 ด้าน โดยเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครู ที่มีคุณลักษณะทางการศึกษาต่างกันและประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. ต่างกัน

4. หาค่าการทดสอบเอฟ (F-test) จากวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและระดับความต้องการทั้ง 8 ด้าน โดยเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและถ้าพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยการทดสอบเอฟ (F-test) ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method)

5. ประมวลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานี และนำเสนอตามลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทางสถิติพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน การพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น การคัดเลือกและจัดหาผู้นำ ให้การศึกษาด้านวิชาชีพ การจัดศูนย์บริการข่าวสาร การปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน การให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี สรุปได้ดังนี้

1. ระดับปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี ทั้ง 8 ด้าน เป็นรายชื่อปรากฏผลดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ $SD = .63$) มีปัญหาเกี่ยวกับการรับทราบความก้าวหน้าในการปฏิบัติจริงของนักเรียนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.06$ $SD = .80$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$ $SD = .62$) มีปัญหาเกี่ยวกับการรับทราบความก้าวหน้าในการปฏิบัติจริงของนักเรียนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.06$ $SD = .78$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

1.2 ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$ $SD = .61$) มีปัญหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลของชาวบ้านที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ($\bar{X} = 3.02$ $SD = .83$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$ $SD = .66$) มีปัญหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลของชาวบ้านที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ($\bar{X} = 3.04$ $SD = .92$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

1.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.48$ $SD = .70$) มีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับของชาวบ้านเกี่ยวกับการที่ครูเข้าไปแนะนำหรือเปลี่ยนค่านิยม ($\bar{X} = 3.06$ $SD = .85$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$ $SD = .66$) มีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับของชาวบ้านเกี่ยวกับการที่ครูเข้าไปแนะนำหรือเปลี่ยนค่านิยม ($\bar{X} = 3.05$ $SD = .94$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

1.4 ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$ $SD = .73$) มีปัญหาเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริงในชุมชนของผู้นำชุมชน ($\bar{X} = 3.12$ $SD = .92$) ความร่วมมือของชาวบ้านในการเข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.12$ $SD = .91$) มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$ $SD = .76$) มีปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้การดำเนินงาน ($\bar{X} = 2.92$ $SD = .92$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

1.5 ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$ $SD = .71$) มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.35$ $SD = 1.26$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$ $SD = .94$) มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของครูในวิธีการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.08$ $SD = .85$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

1.6 ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$ $SD = .88$) มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.38$ $SD = 1.25$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$ $SD = .94$) มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.14$ $SD = 1.24$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

1.7 ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$ $SD = .66$) มีปัญหาเกี่ยวกับการมีบุคลากรที่มีความสามารถในการฝึกสอนวิชาชีวะแก่ชาวบ้าน ($\bar{X} = 3.42$ $SD = 1.09$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$ $SD = .71$) มีปัญหาเกี่ยวกับการมีบุคลากรที่มีความสามารถในการฝึกสอนวิชาชีวะแก่ชาวบ้าน ($\bar{X} = 3.0$ $SD = 1.14$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

1.8 ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และ ทนธรรมนิยมประเพณี พบว่า

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และ ทนธรรมนิยมประเพณีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$ $SD = .71$) มีปัญหาเกี่ยวกับการมีวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.09$ $SD = .96$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

ครูมีปัญหาด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และ ทนธรรมนิยมประเพณี อยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$ $SD = .75$) ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการมีวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.02$ $SD = 1.03$) อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด

2. เปรียบเทียบระดับปัญหาในการดำเนินงานตาม โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานี ทั้ง 8 ด้าน ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิถีทางการศึกษา ต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. ต่างกัน และสอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

2.1 เปรียบเทียบตามตัวแปรวิถีทางการศึกษา พบว่า

ผู้บริหารและครูที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกันมีระดับปัญหาด้านการปรับปรุงกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการพัฒนา บุคลากรในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีวะ ด้านการจัดศูนย์ บริการข่าวสาร ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและทนธรรมนิยมประเพณี ไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบตามตัวแปรประสิทธิภาพในการทำงานโครงการ กศ.พช. พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสิทธิภาพในการทำงานโครงการ กศ.พช. ต่างก็มึระดับปัญหาด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนพบว่า

ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน

ผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.53$ $SD = .60$) มีปัญหามากกว่า ผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 2.78$ $SD = .79$) ส่วนโรงเรียนต่างขนาดคู่อื่นไม่แตกต่าง

ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกัน

3. ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี ทั้ง 8 ด้าน เป็นรายชื่อปรากฏผลดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$ $SD = .85$) เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.72$ $SD = .98$) อยู่ในระดับมาก

ครูมีความต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$ $SD = .90$) เกือบทุกประเด็น ยกเว้นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.80$ $SD = 1.03$) อยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$ $SD = .81$) เกือบทุกประเด็น ยกเว้นเกี่ยวกับให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะสำหรับออกมาสำรวจชุมชน ($\bar{X} = 3.63$ $SD = 1.17$) อยู่ในระดับมาก

ครูมีความต้องการด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$ $SD = .90$) เกือบทุกประเด็นมีความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการดำเนินการสำรวจ ($\bar{X} = 3.68$ $SD = 1.08$) อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$ $SD = .94$) เกือบทุกประเด็นมีความต้องการเกี่ยวกับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐ ($\bar{X} = 3.86$ $SD = 1.01$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ครูมีความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$ $SD = 1.01$) เกือบทุกประเด็น มีความต้องการเกี่ยวกับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐ ($\bar{X} = 3.78$ $SD = 1.05$) อยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ด้านการคัดเลือกและนัดหมายผู้มา พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านการคัดเลือกและนัดหมายผู้มา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$ SD = .88) มีความต้องการเกี่ยวกับการให้มีการนิเทศติดตามผลการทำงานของผู้มาชุมชน ($\bar{X} = 3.86$ SD = .98) อยู่ในระดับมากที่สุด

ครูมีความต้องการด้านการคัดเลือกและนัดหมายผู้มา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$ SD = .92) เกี่ยวกับการให้มีการนิเทศติดตามผลการทำงานของผู้มาชุมชน ($\bar{X} = 3.90$ SD = 1.03) อยู่ในระดับมากที่สุด

3.5 ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$ SD = .99) มีความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีงานอาชีพที่มีรายได้แน่นอน ($\bar{X} = 4.04$ SD = 1.09) อยู่ในระดับมากที่สุด

ครูมีความต้องการด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$ SD = .93) มีความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีงานอาชีพที่มีรายได้แน่นอน ($\bar{X} = 4.02$ SD = 1.06) อยู่ในระดับมากที่สุด

3.6 ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$ SD = .90) มีความต้องการเกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.93$ SD = 1.08) อยู่ในระดับมากที่สุด

ครูมีความต้องการด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.884$ SD = .87) มีความต้องการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับบริการข่าวสาร ($\bar{X} = 3.93$ SD = .94) อยู่ในระดับมากที่สุด

3.7 ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้ศูนย์ประสานงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$ SD = .80) มีความต้องการเกี่ยวกับให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กศ.พช. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ($\bar{X} = 3.93$ SD = .91) อยู่ในระดับมากที่สุด

ครูมีความต้องการด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$ $SD = .87$) มีความต้องการเกี่ยวกับให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กศ.พช. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ($\bar{X} = 3.89$ $SD = .95$) อยู่ในระดับมากที่สุด

3.8 ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี พบว่า

ผู้บริหารมีความต้องการด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$ $SD = .85$) เกี่ยวกับให้หน่วยงานอื่น ชำมาสนับสนุนส่งเสริมให้ความช่วยเหลือ แก่ทางโรงเรียน ($\bar{X} = 3.86$ $SD = .93$) และงบประมาณเพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่ความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.86$ $SD = .99$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ครูมีความต้องการด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$ $SD = .85$) เกี่ยวกับให้หน่วยงานอื่น ชำมาสนับสนุนส่งเสริมให้ความช่วยเหลือ แก่ทางโรงเรียน ($\bar{X} = 3.93$ $SD = .93$) อยู่ในระดับมากที่สุด

4. เปรียบเทียบระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีทั้ง 8 ด้าน ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิถีทางการศึกษาดังกัน ประสิทธิภาพในการทำงานโครงการ กศ.พช. ต่างกัน และสอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

4.1 เปรียบเทียบตามตัวแปรวิถีทางการศึกษา พบว่า

ผู้บริหารและครูที่มีวิถีทางการศึกษาดังกันมีระดับความต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ด้านการพัฒนาศูนย์กลางในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบตามตัวแปรประสิทธิภาพในการทำงานโครงการ กศ.พช. ของผู้บริหารและครู พบว่า

ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการทำงานโครงการกศ.พช. ต่างก็มีความต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษา ด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า

ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างก็มีความต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกัน

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดไทรโยค

5.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

5.1.1 ปัญหาของผู้บริหารที่สำคัญ เมื่อพิจารณาจากลำดับความถี่คือ ชาวบ้านไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเพราะต้องไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่ งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ความไม่เข้าใจกันเพราะการสื่อสารไม่ตรงกัน

5.1.2 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารที่สำคัญ เมื่อพิจารณาจากลำดับความถี่คือ ให้นักเรียนของรัฐบาลเข้ามาส่งเสริมงานอาชีพให้แก่ชาวบ้าน ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ควรมีครูเกษียณและครูที่มีความรู้เกี่ยวกับงานช่าง

5.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะของครู

5.2.1 ปัญหาของครูที่สำคัญ เมื่อพิจารณาจากลำดับความถี่คือ งบประมาณมีไม่เพียงพอ ความปลอดภัยในการทำงานนอกเวลา ขาดการนิเทศติดตามผลจากผู้บริหารในระดับสูง

5.2.2 ข้อเสนอแนะของครูที่สำคัญ เมื่อพิจารณาจากลำดับความถี่คือ ควรจัดสรรงบประมาณโครงการเป็นปี ๆ ทางราชการควรให้ความสำคัญคุ้มครองในความปลอดภัยของครู ผู้บริหารระดับสูงควรมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานี

6.1.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริหารที่สำคัญ เมื่อพิจารณาจากลำดับความถี่คือ ส่นามกีฬาภายในหมู่บ้าน งบประมาณในการดำเนินงาน ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

6.1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของครูที่สำคัญ เมื่อพิจารณาจากลำดับความถี่คือ งบประมาณในการดำเนินงาน ให้กระทรวงหลักร่วมมือกันให้มากกว่าที่เป็นอยู่ วัสดุอุปกรณ์

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นลำดับดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ระดับปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

1. ระดับปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ปัญหาของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ การรับทราบความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานจริงของนักเรียนในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลังจากครูได้สอนแล้วนักเรียนไปแล้ว ครูไม่มีเวลาที่จะติดตามนักเรียนไปดูการปฏิบัติงานจริงที่บ้าน อาจจะเป็นเนื่องจากปัจจัยทางด้านความปลอดภัย เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าพื้นที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร และครูส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกพื้นที่ ทำให้ลำบากในการเดินทาง และออกติดตามผลการทำงานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริมา กระสาทอง (2529 : บทคัดย่อ) ผู้ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคเหนือตอนบน 11 พบว่า อุปสรรคส่วนหนึ่งที่สกัดกั้นการพัฒนาชนบทเป็นส่วนตัวนั้นคือ การที่ครูไม่มีเวลาพอเพียงให้แก่ชุมชน

1.2 ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของผู้บริหารและครูโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ปัญหาของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ การให้ข้อมูลของชาวบ้านที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครูกับชาวบ้านน้อย ขาดความสนิทสนมกัน ทางโรงเรียนไม่ได้เปิดโอกาสให้เขาได้เข้ามารับรู้หลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ มาร่วมตัดสินใจ ทำให้เขาเหล่านั้นเกิดความไม่ไว้วางใจและเห็นว่างานสังคมเป็นงานของโรงเรียนชาวบ้านไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัญหาอีกประการที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในสิ่งที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัญหาชาวบ้านไม่รักภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ ทำให้สื่อภาษาไม่ตรงกันเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ความคิดเห็นความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ล้าชามาก และอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ชาวบ้านขาดความสนิทสนม ทำตัวห่างเหินกับทางโรงเรียน การให้ข้อมูลต่าง ๆ ก็ไม่กล้าเปิดเผยเพราะขาดความไว้วางใจ ซึ่งความคิดเห็นตรงกับ อารง สุทธิศาสน์ (2525 : 31) ผู้กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาบกนั้นที่ ไม่ค่อยเข้าใจวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นดีพอ ขาดความสนิทสนมทำตัวห่างเหิน ทำให้เกิดภาวะจิตวิทยาของความไม่คล้อยไว้วางใจซึ่งกันและกัน

1.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของผู้บริหารและครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ปัญหาของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ การยอมรับของชาวบ้านเกี่ยวกับการที่ครูเข้าไปแนะนำหรือเปลี่ยนค่านิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูไม่สามารถสร้างศรัทธาและนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนได้ ทำนองเดียวกับผลงานการวิจัย วิเชียร อ่อนประเสริฐ (2529 : 76) กล่าวว่า บางชุมชนขาดความศรัทธาต่อครูบางคนที่ประพฤติคนไม่เหมาะสม ไม่อยู่ในระเบียบวินัย ไม่ตั้งใจฝึกอบรมสั่งสอนศิษย์ ไม่สามัคคีในชุมชน รวมทั้งไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน ชุมชนจึงไม่เห็นความสำคัญของโรงเรียน ไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

1.4 ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของผู้บริหารและครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ปัญหาของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ ความร่วมมือของชาวบ้านในการเข้ารับการฝึกอบรม และการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริงในชุมชนของผู้นำชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นำชุมชนต้องหมกมุ่นอยู่กับการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน ไม่มีเวลาที่จะมาร่วมงานกับทางโรงเรียนได้ ซึ่งก็เป็นที่ทราบกันแล้วว่า สภาพของชาวบ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ถึงส่วนใหญ่ที่ปัญหาทางเศรษฐกิจ มีฐานะยากจนบางครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ อีกทั้งกิจกรรมเหล่านี้จะต้องใช้เวลาในวันหยุด หรือหลังเลิกเรียน ภารกิจประจำของครูใหญ่มีมากจึงไม่ค่อยมีเวลา ประกอบกับบทบาทการพัฒนานำชุมชนขึ้นเป็นบทบาทที่นอกเหนือไปจากงานหน้าที่ประจำของผู้บริหาร งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการฝึกอบรมก็ขาดแคลน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารลำบากใจในการรณรงค์ให้คณะครูและชาวบ้านเข้ามาร่วมปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริงในชุมชนของผู้นำชุมชน ปรากฏผลยังไม่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอิทธิพลของสังคมและกระบวนการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในวัฒนธรรมไทย ใช้ระยะเวลาดำเนินการในช่วงระยะเวลาสั้นไม่ต่อเนื่อง บุคลากรที่ปฏิบัติงานขาดแรงจูงใจในการสร้างอุดมการณ์ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง สภาพทางภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจตลอดจนการให้ความร่วมมือของหน่วยงานกระทรวงหลักที่ร่วมพัฒนาขาดการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ (2532) ที่สรุปไว้ว่า การจัดกิจกรรมการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาของครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน กิจกรรมทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารการใช้ทรัพยากร การจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการ เก็บรักษาและการซ่อมบำรุงต้องใช้เงิน ทางโรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในส่วนนี้ ทำให้ครูลำบากใจในการดำเนินงานจัดหาวัสดุอุปกรณ์ มาบริการชุมชนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ได้ดังที่ สะอาด ฟองอินทร์ (2527 : คัดย่อ) กล่าวไว้ว่า ปัญหาของครูในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) คือ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่เป็น เครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนวิชาชีพของประชาชน และสอดคล้องกับ ศูนย์ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ที่ 9/2527 (2527) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการ ดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ปีงบประมาณ 2526 พบว่า โรงเรียนยังจัดกิจกรรมที่สนองวัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบท (กศ.พช.) ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรและสภาพแวดล้อม

1.5 ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาของผู้บริหารและครูโดย เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ปัญหาของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่งบประมาณที่เพียงพอใน การดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานโครงการ ทางสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณให้ทางโรงเรียนเพียงปีเดียว คือปีที่เข้าโครงการ ซึ่ง ไม่เหมาะสมกับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาชนบทเป็นอย่างยิ่ง เพราะโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) มีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย การดำเนิน กิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดปี อีกทั้งยังต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาชนบท เช่น ให้บริการใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 40) ที่พบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณ ทำให้ การสอนไม่ต่อเนื่องและไม่ประสพผลเท่าที่ควร ขาดงบประมาณค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ที่ชำรุด

ปัญหาของครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ความรู้ความเข้าใจของครูในวิธี การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพความเป็นจริง โรงเรียนขาดครูที่มีความชำนาญวิชาชีพเฉพาะด้าน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มุ่งเน้นวิชาสามัญให้อ่านออกเขียน ได้ คิดเลขเป็นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสียมากกว่า อีกทั้งในการฝึกอบรมหลักสูตรโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ครูผู้สอนบางท่านไม่ได้รับการอบรม แต่ละโรงเรียนจะมีครู

จำนวนหนึ่งเท่านั้นกับผู้บริหารที่เข้ารับการอบรม ครั้นจะคอยฟังการถ่ายทอดจากผู้ผ่านการอบรมก็ได้รับเพียงบางส่วน บางคนถึงกับไม่เห็นด้วย เพราะยังไม่กระจ่างชัดถึงหลักการของโครงการและถึงแม้จะเข้ารับการอบรมแล้วก็ตามระยะเวลาแค่ 2-3 วัน ไม่เพียงพอสำหรับจะนำความรู้มาปฏิบัติให้ได้ผล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 26) ได้ศึกษางานด้านนี้ที่พบปัญหาที่สอดคล้องกันว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ไม่เข้าใจหลักการให้บริการแก่ชุมชน

1.6 ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของผู้บริหารและครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ปัญหาของผู้บริหารและครู ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่งบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สวาท หาญกลับ (2534 : 153) กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาเมืองประมาณจำกัด ไม่สามารถจ้างประมาณที่มีอยู่มาสนับสนุนงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ ทั้งนี้เพราะงบประมาณส่วนนี้โรงเรียนจะต้องนำไปใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนก่อน กิจกรรมการประชาสัมพันธ์จึงทำได้ภายในขอบเขตที่จำกัด ซึ่งอาจจะมองว่าไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเท่าที่ควร นอกจากนี้บุคลากรของโรงเรียนอาจจะมีความรู้หรือทักษะในการจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่กระทำอยู่ไม่ได้รับความสนใจจากชุมชนเท่าที่ควร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 41) กล่าวว่า โรงเรียนไม่มีใฝ่ใฝ่ใช้ ประสบปัญหาเกี่ยวกับค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้โครงการศูนย์บริการข่าวสารทำได้ไม่ต่อเนื่องและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรก็ไม่เพียงพอ

บรรจง ชูสกุลชาติ (2533 : 1) มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทการประชาสัมพันธ์ว่าการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมาเป็นไปอย่างไม่มีระบบ ไม่มีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ไม่ค่อยมีความรู้ในหลักการประชาสัมพันธ์ จึงไม่ค่อยได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ประชาชนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสนอง สุวรรณวงศ์ (2519 : 104) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติน้อย นอกจากนี้ความร่วมมือในการศึกษาในฐานะสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ วิเชียร อ่อนประเสริฐ (2529 : 73) ชี้แจงว่า เป็น

เพราะกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ไม่รับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ได้รับการศึกษาไม่ นับเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ชุมชนไม่สามารถรับทราบนโยบายและข่าวสารที่โรงเรียนแจ้งด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้

1.7 ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงานผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของผู้บริหารและครูโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ปัญหาของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ การมีบุคลากรที่มีความสามารถในการฝึกสอนวิชาชีวะแก่ชาวบ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การให้การศึกษาแก่ประชาชนในชุมชนเป็นภาระกิจนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนตามปกติของโรงเรียนที่จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน แต่ทางโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่จะฝึกสอนงานด้านนี้แก่ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนไม่ได้จบสาขาอาชีวศึกษามาโดยตรง และทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติหรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดก็ไม่เคยจัดให้มีการฝึกอบรมงานด้านนี้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับงานอาชีพเพื่อจะได้เป็นการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 36) ที่สรุปว่าขาดความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาชีวะบางอย่างที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในท้องถิ่น และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (2530 : 19) ที่ว่า บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการสอนวิชาชีวะที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

ปรีชชา แก้ววิรมย์ (2534 : 78) กล่าวว่า ปัญหาที่โรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ประสพก็คือ การขาดวิทยากรท้องถิ่นที่จะให้ความรู้ด้านวิชาชีวะแก่โรงเรียนและครูผู้สอนขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโครงการ การแก้ปัญหา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหรือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรจัดให้มีการประชุมสัมมนา ซึ่งปฏิบัติการในการสอน และประกอบวิชาชีวะโดย วิทยากรที่มีความรู้ทางด้านการสอนและทักษะด้านการประกอบวิชาชีวะ หรือ ประสพการณ์อย่างแท้จริง เป็นผู้ให้ความรู้ โรงเรียนอาจส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานด้านอาชีพของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านวิชาชีวะจากโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนในโครงการให้ดีขึ้น

1.8 ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา วัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของผู้บริหารและครูโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ปัญหาของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมีน้อยหรืออาจจะซ้ำรูดเสียหายในบางส่วน ไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ทั่วถึงซึ่งขาดงบประมาณด้วยแล้วจึงเป็นปัญหาและอุปสรรคมาก ดังที่ศูนย์ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ที่ 9 (2527) อธิบายไว้ว่า อุปกรณ์กีฬาสำหรับบริการประชาชนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ที่อยู่ในสภาพเสื่อม เครื่องมือเกี่ยวกับการสอนวิชาอื่นไม่เพียงพอกับความต้องการ เอกสาร คู่มือครู และวารสารต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับนั้นก็ยังไม่เพียงพอ ได้รับเป็นบางครั้งเท่านั้น ยังขาดงบประมาณซ่อมแซมอีกด้วย จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.)

2. ระดับปัญหาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมปรากฏผลดังนี้

ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับจากระดับมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา วัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านการพัฒนาคูคลองในท้องถิ่น ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาของผู้บริหารด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลางสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความถนัดในด้านวิชาชีพหลาย ๆ อย่าง เพราะสภาพที่เป็นจริงในสังคม ประชาชนมีการประกอบอาชีพหลากหลาย อีกทั้งในการดำเนินงานยังขาดวัตถุประสงค์ที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมการปฏิบัติงานทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรม ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพได้ดีเท่าที่ควร อีกประการผู้บริหารโรงเรียนถือว่าการส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจแก่ประชาชน มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว ย่อมปฏิบัติงานส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนได้ดีกว่า

(รัชรัตน์ พุทธานาลี และ นลวิทย์ เกิดมี 2526 : 145) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ส่อง
 คุณมาศ (2528 : 93-95) ที่ได้วิจัยเรื่องบทบาทการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติถึงงานพัฒนาชุมชนด้าน
 การส่งเสริมอาชีพน้อยที่สุด

ปัญหาของครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
 หมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากระดับมากไป
 นาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา วัฒนธรรม ศิลป-
 วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร
 ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการใน
 การพัฒนาคน ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ
 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาของครูด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นและการให้บริการ
 ชุมชนด้านกีฬา วัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี อยู่ในระดับปานกลางสูงสุด ทั้งนี้
 อาจเป็นเพราะว่าปัญหาทางด้านภาษาของชุมชนและบุคลากรของโรงเรียน จึงทำให้การประชุมผู้
 ปกครองมีปัญหาในการสื่อความหมาย ทำให้ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและไม่สามารถนำ
 ความรู้ไปใช้ปฏิบัติในท้องถิ่นได้ อีกทั้งโรงเรียนกับชุมชนขาดการประสานงานที่ดี การร่วมกันวางแผน
 มีน้อยมากเป็นเหตุให้การมอบหมายงานให้บุคลากรแต่ละคนรับผิดชอบไม่กระจายอย่างทั่วถึง การ
 ประเมินผลขาดการต่อเนื่อง การปฏิบัติตามแผนกำกับและติดตามไม่จริงจัง เพื่อให้ชุมชนได้เกิดทัศนคติ
 ที่ดีต่อการจัดการศึกษา ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ทุก
 ฝ่ายจะได้มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผน ชี้แจงให้ทุกฝ่ายดำเนินการตามแผนยึดหยุ่นเวลา
 ตามความเหมาะสม และควรให้มีการประเมินผลร่วมกัน โดยเฉพาะคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน
 คือกำหนดการรายงาน ควบคุม กำกับ ติดตาม ทั้งระบุกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กำหนดแบบฟอร์ม การ
 ควบคุม กำกับ ติดตาม และแบบการรายงาน ทั้งนี้เพื่อให้การรายงานตามกระบวนการบริหารงานเป็น
 ไปได้ดียิ่งขึ้น ส่วนด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา วัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม
 ประเพณี ยังมีปัญหาอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนต้องปฏิบัติหน้าที่หลักของ
 โรงเรียน โดยทำการสอน ซึ่งเป็นงานประจำในหน้าที่ที่ประกอบด้วยโรงเรียนมีการกิจประจำมากและ
 เป็นไปได้ยากที่โรงเรียนจะสนองความต้องการทุกสิ่งทุกอย่างแก่ประชาชนได้ เพราะระบบสังคม

ปัจจุบันเปลี่ยนไปเป็นสิ่งคนที่ต้องการการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ หากที่จะขอแรงจากชุมชน โดยที่เขาไม่ได้สิ่งตอบแทน เพราะทุกคนต้องใช้เวลาอันจำกัดไปประกอบอาชีพของตนเองที่กล่าวมานี้จะเห็นได้จากแบบสอบถามปลายเปิดทำให้ทราบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกนั้นจึงหากที่จะเข้ามาช่วยจัดทำกิจกรรมดังกล่าว

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีระดับปัญหาในการดำเนินงานตาม โครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน
ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีระดับปัญหาในการดำเนินงานตาม โครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ในการดำเนินงานตามโครงการ ไม่ว่าผู้บริหารหรือครูจะมีวุฒิทางการศึกษาระดับใด ก็ปฏิบัติงานในลักษณะที่คล้าย ๆ กัน การบริหารโครงการเป็นไปในลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ทุกคนเกิดการยอมรับความสามารถของกันและกัน มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งเหมือนกัน แม้จะมีวุฒิทางการศึกษาต่างกันก็จริง แต่ก็มีพื้นฐานและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เหมือนกันจึงมีปัญหาต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ประกอบกับ ในโรงเรียนมีการมีเทศาภิบาลในอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับ ชารี มณีศรี (2524 : 46) ผู้เห็นด้วยและได้ชี้ให้เห็นว่าจะช่วยให้ครูอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนได้ร่วมกันปรึกษาหารือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้ที่มีความสามารถในเรื่องใดก็เทศาภิบาลให้ผู้อื่นทราบด้วย ในขณะเดียวกันก็ช่วยให้ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกันทำงานร่วมกัน ทำให้รับรู้และปฏิบัติงานไปในแนวเดียวกัน ความคิดเห็นจึงเหมือนกัน ขณะเดียวกับครูอาจารย์ที่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนมากกำลังศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีตาม โครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาครูประจำการ (กศ.บป.) ถึงแม้วิชาเอกจะต่างกัน เมื่อได้ศึกษาในหลักสูตรระดับเดียวกัน ความคิดเห็นจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประเสริฐ ชาววงศ์ (2524 : บทคัดย่อ) ผู้ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ที่มีความแตกต่างกันในวุฒิทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทำนองเดียวกัน

เทพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 117) กล่าวว่า การรับรู้โดยบุคคลที่ไม่แตกต่างกันย่อมไม่แตกต่างกัน ทำให้ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกันไม่แตกต่างกัน และสิโรตม์ สมบูรณ์ศักดิ์ (2531 : 83) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ (2532 : 102) ได้ศึกษาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน ชตชนบทตากจน ศึกษาเฉพาะจังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า ครูที่วุฒิทางการศึกษาค่ำและครูที่วุฒิทางการศึกษาสูง มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ ปริญญา รอดแก้ว (2529 : 100) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และสมภักดิ์ แจกโวัน (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษานโยบายการวางแผนบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีวุฒิทางการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าผู้บริหารหรือครูแม้จะมีวุฒิทางการศึกษาต่างกันก็ตามแต่ก็ไม่ทำให้ปัญหาหรือความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่างกัน จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในการมอบหมายงานในโครงการให้แก่ผู้บริหารและครูโดยไม่ต้องคำนึงถึงวุฒิทางการศึกษา ผู้บริหารในระดับสูงขึ้นไปควรได้ค่าเงินการจัดฝึกอบรมผู้บริหารและครูตามโครงการการศึกษาเพื่อหมู่บ้านใน ชตชนบท เป็นประจำอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เช่น จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จในแต่ละกิจกรรม มีการชี้แจง เน้นทศอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำ จัดหาเอกสารทางวิชาการและหนังสือประเภทต่าง ๆ และจัดเป็นห้องสมุดสำหรับครูได้ค้นคว้า ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษาและคอยให้เลือกสาขาวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนตามกิจกรรมของโครงการ อันจะส่งผลต่อการยกระดับและคุณภาพของโรงเรียนในโครงการให้ดีขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนด

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. ต่างกัน มีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. ต่างกันมีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ในปัจจุบัน ไม่ว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์มากหรือน้อยต่างก็มีโอกาสอบรมสัมมนาทางวิชาการร่วมกันอยู่บ่อยครั้งทั้งมีโอกาสศึกษาจากเอกสาร ตำรา ซึ่งเผยแพร่อย่างกว้างขวางประกอบกับในลักษณะการปฏิบัติงานประจำนั้นผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ครูที่มีประสบการณ์น้อย สามารถเรียนรู้สิ่งที่ครูที่มีประสบการณ์มากทำมาแล้วได้ในระยะเวลาอันสั้น จึงทำให้ประสบการณ์ในการทำงานโครงการ กศ.พช. ของผู้บริหารและครูทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน เข้ารับการอบรมพร้อมกันเหมือนกัน ทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารและครูมีทัศนคติต่อปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการไม่แตกต่างกัน วิรัตน์ ศิริบุญม (2518 : 13) ยืนยันว่า ประสบการณ์ไม่ใช่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างกันด้านความคิดเห็น

สมพงษ์ จินา (2534 : 129) กล่าวว่า จากการที่ครูอาจารย์ได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นเป็นการเพิ่มประสบการณ์อยู่เสมอเช่นนี้ ย่อมรับรู้สภาพปัญหาในการดำเนินงานในแนวเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร อ่อนประเสริฐ (2529 : 83) ผู้ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งระหว่าง 5-10 ปี และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป พบว่าปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน อัมพร โภคา (2527 : 130) ศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงิน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้ ตามทัศนะผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งกว่า 6 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 6 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 6 ปีกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี

ขึ้นไป มีสมรรถภาพในการบริหารไม่แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกัน สุนิตย์ สุวรรณณี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารที่ระดับการศึกษาประถมศึกษาในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เป็นที่เข้าใจได้ว่าประสบการณ์ที่ต่างกันของผู้บริหารและครูมิใช่เป็นตัวแปรสำคัญที่เป็นเหตุให้ระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกันแต่อย่างใด ดังนั้น ในการพัฒนาภารกิจกรมของโครงการควรจะให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรทุกอย่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด มากกว่าการคำนึงถึงประสบการณ์ที่ต่างกันของผู้บริหารและครู

สมมติฐานข้อที่ 4 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างก็มีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐาน

จากการเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านพบว่า ในจำนวน 8 ด้าน ที่ทำการศึกษานักบริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาแตกต่างกันเพียง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานส่วนอีก 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาศูนย์กลางในท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร และด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ผู้บริหารมีปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันใน 1 ด้านนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน เป็นการดำเนินงานในลักษณะการให้บริการแก่ชุมชน ในการนี้โรงเรียนจะต้องมีวัสดุอุปกรณ์อย่างพร้อมเพียง ตลอดจนต้องมีบุคลากรที่จะให้บริการ

ในด้านเนื้อหาংশเพียงพอ การดำเนินงานเป็นการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องใช้บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะอาชีพหรือมีทักษะทางด้านนั้นโดยเฉพาะ แต่ในโรงเรียนมีสิ่งเหล่านี้ไม่เพียงพอ ประกอบกับภาระหน้าที่ของผู้บริหารและปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ในการดำเนินงานอันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่มีบุคลากรในการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และชุมชนที่โรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ก็ใหญ่กว่าชุมชนที่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตั้งอยู่ ปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ก็มีมาก จากสภาพดังกล่าวจึงส่งผลให้โรงเรียนขนาดต่างก็มีความพร้อมในการดำเนินงานแตกต่างกัน และทำให้ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างก็มีความคล่องตัวในการบริหารงานแตกต่างกันจึงส่งผลให้มีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกันในที่สุด

ดังผลการวิจัยของ สิริโรตม์ มยุรภักดิ์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างก็มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนิท เห่งสุสิทธิ์ (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างก็มีปัญหาเกี่ยวกับ ครู หลักสูตรการเรียนการสอน การสนับสนุนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการศึกษาและชุมชนในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทำนองเดียวกัน ทวี เชื้องสุวรรณ (2528 : บทคัดย่อ) ผู้ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างก็มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันและสอดคล้องกับ บุญเหลือ บุญพามาลา (2532 : 611) ผู้ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จากการศึกษพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างก็มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

สาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารมีปัญหาทั้ง 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใด ได้ผ่านการอบรมตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทมาเหมือนกัน ทั้งหลักการ แนวทาง และวิธีการในการปฏิบัติสอดคล้องคลึงกัน อีกทั้งการดำเนินงานใน 7 ด้านนั้นก็ก็เป็นงานหลักของโรงเรียนใน 6 งาน ซึ่งโรงเรียนต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว และที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนมีงานประจำในโรงเรียนมาก ต้องมีการประชุมและอภิปรายร่วมกันทุกเดือน รวมทั้งได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำกับควบคุมดูแลงานในโรงเรียนตามนโยบายและจุดมุ่งหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กำหนดเหมือนกัน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบงานในลักษณะเดียวกัน ความคิดเห็นมักไม่แตกต่างกัน จากสถานแวดล้อมสถานที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนชนบท ไม่ว่าขนาดใดก็ตาม พื้นฐานทางการศึกษาอบรมการปะทะสังสรรค์กันเป็นประจำ และการได้รับมอบหมายหน้าที่ในลักษณะเหมือนกัน น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทไม่แตกต่างกัน

สมพร เพชรสงค์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานสหภาพชนบทในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามที่เสนอของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเชียร อ่อนประเสริฐ (2527 : 85) ที่ศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามที่เสนอของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

สาเหตุที่ทำให้ครูมีปัญหาไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทนี้ ทุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใดก็ตาม ต่างก็ดำเนินงานภายใต้หลักการ จุดหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการอันเดียวกัน ลักษณะการดำเนินงานและขั้นตอนการดำเนินงานก็เหมือนกัน ประกอบกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตทุรกันดาร

เช่นเดียวกัน อีกทั้งลักษณะการดำเนินงานชีวิตของครู ความเป็นอยู่ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายก็คล้าย ๆ กัน ปัจจัยสนับสนุนจากทางราชการก็เหมือน ๆ กัน ดังนั้นจึงทำให้ครูมีปัญหาในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ครูมีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกัน ดังผลการวิจัยของ อุดม นวลวดี (2524 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของครู ที่มีต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมครูประจำการ ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัญหาด้านความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ครูที่มีขนาดโรงเรียนที่สอนต่างกันมีปัญหาไม่แตกต่างกัน ทำนองเดียวกัน สมบูรณ์ แก้วมาก (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียนตามทักษะของครูอาจารย์ตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบุญเหลือ บุญพามา (2532 : 131) ผู้ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน ชตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน ชตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานข้อที่ 5 ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน ชตชนบทจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน ชตชนบทจังหวัดปัตตานี โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐาน

1. ระดับความต้องการของครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน ชตชนบทจังหวัดปัตตานีในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาของผู้บริหารและครูโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ความต้องการของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการจำนวนจำกัดไม่เหมาะสมกับสภาพจริงของท้องถิ่น ไม่เหมาะสมกับการจัดงบประมาณในการพัฒนาชนบทเป็นอย่างยิ่ง เพราะโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) มีกิจกรรมต่าง ๆ มาก อีกทั้งต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยอื่น ๆ ในการพัฒนาชนบทจำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จำนวนมาก สำนักงานการศึกษาจังหวัดแพร่ (2530 : 25) สรุปว่า ความต้องการวัสดุอุปกรณ์มีมากแต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำกัดอยู่ในระดับน้อย และได้เสนอแนะวิธีการแก้ไขในระดับสำนักงานการศึกษาจังหวัดให้เพิ่มเงินงบประมาณมากขึ้น และให้พิจารณางบประมาณต่อเนื่องตลอดแผนของโครงการด้วย จึงจะส่งผลกระทบต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้มากขึ้น ชอบ วิทยาคง และคนอื่น ๆ (2526 : 91) กล่าวว่า โรงเรียนยังขาดแคลนห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องขยายเสียง รวมทั้งเครื่องมือการเกษตร และน้ำดื่มน้ำใช้ จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น

1.2 ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้บริหารโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนของครูโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ความต้องการของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ ให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะสำหรับออกมาสำรวจชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเห็นว่าข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานของโรงเรียนให้ได้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของชาวบ้าน

บุญเหลือ บุญพามาลา (2532 : 136) กล่าวว่า ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการวางแผนการดำเนินงานและข้อมูลที่ใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานนั้น จะต้องเป็นข้อมูลที่ เป็นปัจจุบัน การที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นปัจจุบันนั้น ก็โดยการสำรวจเป็นประจำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แต่ครูส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกพื้นที่ มีงานสอนมากเสร็จจากงานสอนต้องรีบกลับบ้านไม่มีเวลาร่วมกับชุมชน และที่สำคัญคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครูไม่ดี ต้องประหยัด และต้องทำงานอดิเรกเสริมฐานะครอบครัว ผู้บริหารมีความเห็นว่า การสอนหนังสือเป็นงานหลักด้านวิชาการ ครูต้องใช้เวลา

ส่วนใหญ่ในการเตรียมการสอน การผลิตสื่อ เอกสารการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงเทคนิควิธีการ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมไปสู่ชุมชนด้วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเจ้าหน้าที่เฉพาะออกมาสำรวจชุมชน เพื่อจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องตามสภาพที่เป็นจริง ศูนย์ค้ำเงินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ที่ 4 (2529) สรุปรว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สนับสนุน ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนยังจัดกิจกรรมไม่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เพราะขาดการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นและเสนอแนะไว้ว่าควรมีการตรวจสอบแผนงานของโรงเรียน ให้จัดกิจกรรมให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของโครงการทั้ง 8 ด้าน

ความต้องการของครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ ความปลอดภัยในการดำเนินการสำรวจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ครูมีอัตราการเสียชีวิตสูง ทำให้ลำบากใจในการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านการพัฒนาคณาจารย์ในท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้บริหารและครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ความต้องการของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูได้เล็งเห็นแล้วว่างานด้านการพัฒนาคณาจารย์ในท้องถิ่นจะสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย หลาย ๆ หน่วยงาน โดยเฉพาะกระทรวงหลักที่มีหน้าที่ในการพัฒนาชนบท แต่เท่าที่ผ่านตามาตามสภาพที่เป็นจริงแล้วโรงเรียนได้ดำเนินการกิจกรรมให้แก่เพียงฝ่ายเดียว หากหน่วยงานอื่นเข้ามามีบทบาทร่วมก็จะทำให้บุคลากรในท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอันจะส่งผลให้การพัฒนาระบบบรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด

1.4 ด้านการคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้บริหารและครูโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ความต้องการของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ ให้มีการนิเทศติดตามผลการทำงานของผู้นำชุมชน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เป็นการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการของโรงเรียนไปสู่ชาวบ้านได้อย่างดี หากได้ผลก็จะเป็นการง่ายต่อการดำเนินงานในด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนด้วย โภทิต วรนิวัฒน์ และบุญสม นาวานุเคราะห์ (2526 : 513) สรุปรไว้ว่า การพัฒนาชนบทในด้านการศึกษามุ่งที่ตัวบุคคล

หรือประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศ ติดตาม ควบคุม กำกับการปฏิบัติงานในด้านนี้ เพื่อให้บรรลุผล ยังเป็นภาระกระตุ้นให้ผู้นำเกิดความกระตือรือร้นในการทำงานอีกทางหนึ่งด้วยและเท่าที่ผ่านมา ทางโรงเรียนมีปัญหาทางด้านนี้มาก จึงมีความต้องการในส่วนนี้มาก

1.5 ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้บริหาร และครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ความต้องการของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ การส่งเสริมให้ชาวบ้านมีงานอาชีพที่มีรายได้แน่นอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ทางด้านอาชีพเฉพาะ ถึงแม้ครูจะได้รับการอบรมตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ. พช.) มาแล้วก็ตามแต่ก็ยังไม่เกิดความชำนาญเฉพาะด้าน อาชีพโดยทั่วไปมักจะเชิญวิทยากรของชุมชนมาให้ความรู้ โรงเรียนก็ไม่มีงบประมาณค่าตอบแทน (ปรัชชา แก้วภิรมย์ 2534 : 87) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 40-45) ที่กล่าวว่า บางโรงเรียนบุคลากรผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญในการสอนวิชาชีพตามความต้องการของท้องถิ่น

สุนิษฐ์ สุวรรณณี (2534 : 102) กล่าวว่า โรงเรียนควรเป็นตัวแทนชุมชนประสานกับทางราชการ ให้จัดหางานหรือสร้างงานในเขตชนบทหรือชุมชนยากจนให้มากขึ้น เพราะนอกจากช่วยใ้ผู้ปกครองมีงานทำ มีรายได้ และมีโอกาสอยู่ร่วมกับครอบครัวแล้วยังช่วยลดปัญหาเด็กเรียนขาดเรียน และตกชั้นขึ้น จากการศึกษาที่ผู้ปกครองเที่ยวเร่ร่อนไปทำงานต่างจังหวัด หรือประเทศมาเลเซียได้อีกทางหนึ่งด้วย ประการสำคัญ โรงเรียนควรแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ศิษย์เก่า พ่อค้าและประชาชน ซึ่งเป็นแกนนำของชุมชนเป็นกรรมการศึกษา เพื่อร่วมปรึกษาหารือ วางแผนงาน โครงการจัดกิจกรรมของโรงเรียนให้ชัดเจนและมีค่าต่อชุมชน

1.6 ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้บริหาร และครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ความต้องการของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ งบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่ามีวัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการด้านนี้ไม่เพียงพออาจเป็นเพราะทางโรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์จำกัดอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากงบประมาณจากโครงการไม่เพียงพอ จึงลำบากในการให้บริการชุมชนได้ทั่วถึงดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2531 : 15) สรุปว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดทำเอกสาร ขาดงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ที่จะใช้ดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับจัดสรรน้อย และบางโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของงานด้านนี้จึงไม่ได้ตั้งงบประมาณหรือตั้งไว้ไม่น้อยเกินไป ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

บุญเหลือ บุญพามาลา (2532 : 142) กล่าวว่า หอกระจายข่าวของโรงเรียนมีกำลังส่งน้อย ไม่สามารถที่จะบริการข่าวสารได้ทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่ และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ไกลจากชุมชน หากได้รับงบประมาณมาปรับปรุงศูนย์บริการข่าวสารแล้ว จะทำให้การบริการข่าวสารเป็นไปอย่างทั่วถึง เพราะการจัดศูนย์บริการข่าวสารเป็นการให้การศึกษาอย่างหนึ่งแก่ชุมชน หากการจัดศูนย์บริการข่าวสารประสบผลสำเร็จก็จะทำให้ประชาชน ได้รับข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพได้อีกจะส่งผลให้การพัฒนาบทบาทโดยส่วนรวมประสบผลสำเร็จในที่สุด

ระดับความต้องการของครู ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการบริการข่าวสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมจำเป็นที่จะต้องจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์สนับสนุน เพื่อให้เพียงพอแก่การบริการชุมชน สะอาด พองอินทร์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ. พช.) ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาของครูในเขตการศึกษา 8 จำนวน 336 คน พบว่า ปัญหาคือ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนวิชาชีพของประชาชนและ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 40) อธิบายว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอาชีพทำให้การสอนไม่ต่อเนื่อง และไม่ประสบผลเท่าที่ควร ขาดงบประมาณค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ที่ชำรุด โดยเฉพาะเครื่องขยายเสียง

1.7 ด้านการให้บริการชุมชนด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้บริหารและครูโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ ให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กศ. พช. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูไม่มีเวลาประสานงานกับหน่วยงานของกระทรวงหลักในการมาบริการความรู้แก่ประชาชน นอกจากนี้ โสภณ เข็มรวง (2533 : 107) ยังพบอีกว่า ครูอาจารย์บางส่วนไม่รู้

บทบาทหน้าที่ เข้าใจว่าการประสานงานหรือการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะ รวมทั้งบางโรงเรียนยังไม่สามารถจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการจัดประชุมอบรมราษฎรได้ เพราะไม่มีความพร้อมในด้านวัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2523 : 4) สรุปว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องประสบกับความไม่พร้อมของหน่วยงาน ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนจึงบริหารงานท่ามกลางข้อจำกัดของทรัพยากร และจากการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ของเจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลัก อันมีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชนบทขึ้น พบว่าการทำงานในบางครั้งมีการซ้ำซ้อนกัน ชัดแจ้ง แยกงาน หรือเกี่ยงงานกันบ้างในบางเรื่องทั้งนี้สาเหตุอาจเนื่องมาจากการทำงานโดยไม่ได้วางแผนร่วมกัน ขาดผู้ประสานงานที่เข้าใจหลักการประสานงานอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 2) ที่พบว่าโรงเรียนและหน่วยงานอื่นต่างก็ให้ความร่วมมือกันตามโอกาสต่าง ๆ พอสมควรแต่ขาดการวางแผนงานร่วมกัน รวมทั้งระบบการจัดเก็บข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพ แต่ละหน่วยงานขาดข้อมูลพื้นฐานที่เชื่อถือได้และตรงกัน มีผลทำให้การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนคลาดเคลื่อน งานจึงไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

1.8 ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้บริหารและครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในครั้งนี้ ได้แก่ ให้หน่วยงานอื่นเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมให้ความช่วยเหลือแก่ทางโรงเรียน งบประมาณเพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่ความต้องการของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานด้านนี้หากหลาย ๆ ฝ่ายเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนก็จะทำให้การบริการขยายไปอย่างทั่วถึง ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น เป็นการสร้างความสามัคคีระหว่างหน่วยงาน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นสื่อ หากทุกฝ่ายรู้จักสืบทอดและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้ว จะส่งผลให้การดำเนินงาน ขอความช่วยเหลือและบริการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนง่ายขึ้นและบรรลุผลสำเร็จด้วย โรงเรียนได้พยายามที่

จะจัดหาผู้นำทางการกีฬา เพื่อได้ฝึกซ้อมและจัดการแข่งขันกีฬาให้แก่ประชาชน ซึ่งผู้ที่มีความสามารถ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเสมอมาก็คือ ศิษย์เก่าหรือเยาวชนในหมู่บ้าน แต่หากจะให้ครูรับภาระในการฝึกสอนควบคุม กำกับ เองนั้นคงทำให้ลำบากมาก

ชวน ชมภูอินทร์ (2534 : 93) ได้กล่าวไว้ว่า ครูต้องใช้เวลาไปปฏิบัติภารกิจการเรียน การสอนจึงทำให้ไม่มีเวลาดูแลวางแผน กำกับ ติดตามได้ แต่ถึงกระนั้นก็ตามการดำเนินงานยังจำเป็น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น เข้ามาสนับสนุนบ้าง ไม่ว่าจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ หรือบุคลากร เพื่อจะเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชน อีกทั้งโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอที่จะนำมาจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และให้บริการแก่ชุมชน ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมในบางกิจกรรมต้องหยุดชะงักไป ส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามกำหนดระยะเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 70) ที่ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีความเห็นว่าเป็นปัจจัยด้านงบประมาณเพื่อการดำเนินงานโครงการ กศ. พช. อยู่ในระดับ "น้อย" ในทุกด้าน

2. ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตาม โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมปรากฏผลดังนี้

ความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานี โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อยดังนี้ ด้านให้การศึกษาริชาชีพ การจัดศูนย์บริการข่าวสาร การปรับปรุงโรงเรียน ให้ เป็นศูนย์ประสานงาน การให้บริการชุมชนด้านกีฬา ทัศนนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี ด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้าน การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียน การสอน อยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการของครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีแต่ละด้าน พบว่า ด้านให้การศึกษาริชาชีพ การให้ บริการชุมชนด้านกีฬา ทัศนนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี การจัดศูนย์บริการ ข่าวสาร การปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ การพัฒนาบุคลากร ในท้องถิ่น การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ส่วนความ ต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อนิยามาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ ด้านให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนซึ่งขาดครูที่มีความรู้ทางด้านอาชีพไม่สามารถบริการความรู้ทางด้านอาชีพแก่ชุมชนได้ ซึ่งความต้องการเหล่านี้ชุมชนได้คาดหวังที่จะได้รับบริการจากโรงเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ เมทลือชา (2526 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความมุ่งหวังของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับบทบาทครูที่มีต่อชุมชน สรุปว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความมุ่งหมายเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อชุมชนในระดับสูง ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพรู้จักไม่เพียงพอกับความต้องการ หน่วยงานหลักของทางราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนก็ให้ความร่วมมือน้อยมาก การขาดปัจจัยดังกล่าวที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงขึ้นได้ ทำให้ชาวบ้านต้องประสบกับปัญหาความยากจนต้องขอความช่วยเหลือเลี้ยงชีพและก็เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนได้บ่อยครั้ง จึงเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

สมมติฐานข้อที่ 6 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ผู้บริหารและครูทุกคนต่างก็มีบทบาทอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทที่ขึ้นนโยบายและแนวปฏิบัติเหมือนกัน และทุกคนต่างก็ได้รับการฝึกอบรมมาพร้อมกัน การรับรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้มาก็เหมือนกัน อีกทั้งมีบทบาทความรับผิดชอบการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเช่นเดียวกัน อีกประการการพัฒนาคะตุนิยมของครูโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันกระทำได้ไม่ยากนัก โดยสามารถหาความรู้ได้ทั้งในระบบและนอกระบบ แม้ว่าผู้บริหารและครูจะมีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน แต่ก็ไม่ทำให้ความต้องการในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : คำนำ) ที่ได้สรุปไว้ว่าการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ความเข้าใจและ

ทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนเกิดการเรียนรู้มีทักษะ มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากขึ้น มีความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามที่รับผิดชอบได้ ไกล่เคียงกันและมีทักษะต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันในทำนองเดียวกัน สว่าง เรื่องจิระอุไร (2530 : 116) ยังได้สรุปไว้ว่า ในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนมีโอกาสให้พัฒนาตนเองโดยการอบรมสัมมนา และศึกษาต่อมากขึ้น ย่อมได้รับการปลูกฝังแนวความคิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานเหมือน ๆ กัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และ เอื้ออมพร หลอดแก้วทองแดง (2532 : 124) ได้ศึกษาความต้องการสาขานิเทศเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการพบว่า ความต้องการสาขานิเทศเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 31) จึงตั้งข้อสังเกตไว้ว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีวุฒิปริญญาตรีมิได้หมายความว่า จะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานได้ดีเสมอไป เพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนได้ดีก็มีไม่น้อย แต่ผู้ที่มีความรู้สูงจะมีความหนักแน่นก็มีความมั่นใจมากขึ้นเท่ากัน ส่วนการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ ชีวศักดิ์ ส่งทอง (2533 : บทคัดย่อ) ผู้ได้ทำการสำรวจประเมินความต้องการนิเทศการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช และพบว่า ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันต้องการการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ศุภมาศ ณ ถลาง (2528 : 95) ผู้ได้ศึกษาความต้องการรับการนิเทศของครูบรมหารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ความต้องการรับการนิเทศของครูบรมหารักษ์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี กับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี โดยส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 7 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน โครงการ กศ.พช. ต่างกัน มีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน โครงการ กศ.พช. ต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจังหวัดปัตตานีไม่แตกต่างกัน

การอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูได้รับการอบรมโดยใช้เวลาน้อยมาก ผู้บริหารและครูที่เพิ่งเข้ามาไม่เคยผ่านการอบรมมาก่อน ต้องทำความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะเข้าใจไม่ลึกซึ้ง เมื่อปฏิบัติงานจริงทำให้เกิดปัญหาและต้องการความช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้าน ไม่สามารถบริหารงานตามโครงการให้บรรลุตามความมุ่งหมายได้ ณรงค์ สุทธิภักดี (2531 : 40) ให้ทัศนะว่า การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตลอดจนการสร้างความรู้สึกอันเป็นหนึ่งเดียวในความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะทำให้คุณภาพของการประถมศึกษาพัฒนาอย่างแท้จริงและลักษณะวิธีการดังกล่าวเป็นการหลอหลอมนฤติกรรม การปฏิบัติงานของครูอาจารย์ให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารและครูได้ พบกับสภาพปัญหาและความต้องการคล้าย ๆ กัน แม้ประสบการณ์ของผู้บริหารและครูจะมีความแตกต่างกันแต่สภาพการณ์อย่างอื่นหลาย ๆ อย่างของโรงเรียนยังคงมีลักษณะเช่นเดียวกัน เช่น สภาพชุมชน สภาพอาคารเรียน อีกทั้งอาคารประกอบยังไม่พอเพียงกับจำนวนนักเรียน และพอที่จะเอื้อต่อการจัดห้องต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องกิจกรรมทางวิชาการ และห้องอื่น ๆ หรือวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อสะดวกต่อการสนับสนุนโครงการของโรงเรียนได้ ทางด้านสภาพการเงินในโรงเรียนประถมศึกษาก็ไม่ค่อยจะเอื้ออำนวยในการที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ได้เท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะงบประมาณสับสุขมีจำกัด

ทวี มหามนตรี (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อชุมชน ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับผู้บริหารประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการจัดรูปงานและประสานงานไม่แตกต่างกัน ทำนองเดียวกัน อุดม เอี่ยมสะอาด (ม.ป.ป : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ปฏิบัติงานด้านวิชาการ บุคลากร และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 8 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานีไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

สาเหตุที่ทำให้ครูมีความต้องการไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบททุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก็ตาม ต่างก็ดำเนินงานภายใต้หลักการ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการอันเดียวกัน ในการดำเนินงานย่อมดำเนินไปคล้าย ๆ กัน ประกอบกับสภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรมประเพณีและสังคมก็คล้ายกัน ในการปฏิบัติงานตามโครงการของโรงเรียนทั้งสามขนาดต่างก็ต้องปฏิบัติตามกิจกรรมหลักของโครงการที่กำหนดไว้ แม้โรงเรียนขนาดเล็กก็ไม้อาจมองภารกิจใดภารกิจหนึ่งลงไปได้ ในทำนองเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แม้จะมีปริมาณงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดเล็ก แต่จะมีบุคลากรมากกว่าจึงมีผลทำให้สภาพการทำงานของครูไม่แตกต่างกัน ดังนั้นความต้องการก็เหมือน ๆ กันไม่แตกต่างกัน อีกทั้งโรงเรียนได้รับการจัดสรรทรัพยากรการบริหารด้านบุคลากร งบประมาณและอื่น ๆ ตามสัดส่วนด้านขนาดของโรงเรียน ภารกิจและสภาพงานของครูก็คล้ายคลึงกัน

นิโรธ ณะละมัน (2527 : 117) กล่าวว่า บุคคลที่ปฏิบัติงานคล้ายคลึงกันย่อมรับรู้สภาพต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ทำให้ผู้บริหารและครูมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารและครูมีความต้องการแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคเหนือ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุดรธานีของ บุญเหลือ บุญพามา (2532 : 133) ซึ่งพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคเหนือ ในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร และด้านอาหารให้บริการชุมชน ด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม วัฒนธรรมนิยมประเพณีในท้องถิ่น ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกัน ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียน

ประถมศึกษาจากผู้มีทัศนคติสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการความช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ในการแก้ปัญหาควรเน้นที่โรงเรียนขนาดเล็กก่อน

1.2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรให้ความสนใจในการจัดการฝึกอบรม

เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ หรืออาจจะขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาอื่น เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยครู ส่งส่งนักศึกษามาฝึกสอนหรือฝึกงานในโรงเรียนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการขาดแคลนครูที่มีความสามารถทางด้านวิชาชีพ

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรกระจายทรัพยากรต่าง ๆ

ทั้งอัตรากำลังครู งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ให้โรงเรียนในโครงการได้รับอย่างเพียงพอ เพื่อให้ผู้บริหารแต่ละโรงเรียน ได้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร อันส่งผลให้สามารถยกระดับคุณภาพของโรงเรียน

1.4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรจัดอบรมครูในโรงเรียน และหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องกับโครงการร่วมกันจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น โดยทำเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เมื่อทุกฝ่ายจะได้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโครงการและให้ความร่วมมือได้มากกว่าที่เป็นอยู่

1.5 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรประสานกับเกษตรอำเภอให้เข้ามาร่วม

ทำงานกับครูในการให้การศึกษาด้านวิชาชีพ และจัดฝึกงานอาชีพที่มีรายได้แน่นอนให้แก่ชาวบ้าน อาจจะทำโครงการและกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ตามสภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของชุมชนในแต่ละปี โดยร่วมกับกระทรวงหลักเพื่อกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้แน่นอนชัดเจน

1.6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดสรรงบประมาณแก่ทางโรงเรียนให้

มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เมื่อครูจะได้มีความสะดวกในการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

1.7 ผู้บริหารทุกระดับที่มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ควรออกไปตรวจเยี่ยม นิเทศ ติดตามผล เพื่อเป็นการแนะนำและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ จะช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน

1.8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรประสานกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยแก่ครู

1.9 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนในโครงการเป็นปี ๆ ไป และเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.10 ศึกษาวิเคราะห์ทุกหน่วยงานหลัก และทุกระดับ ควรออกนิเทศ ติดตามผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.บช.) ทั่วประเทศ ชำนาญภาคได้

2.2 การศึกษาถึงกระบวนการในการปฏิบัติงานโครงการ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2.3 ควรศึกษาผลกระทบของโครงการที่มีต่อประชาชนในชุมชน

2.4 ควรศึกษาถึงความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2.5 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพองค์กรเรียน สภาพโรงเรียน สภาพชุมชน ของโรงเรียนในโครงการกับโรงเรียนนอกโครงการ